

УДК 378.147

ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЩОДО ПОДАЛЬШОЇ ОСВІТИ І ВИБОРУ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ

Гула Тетяна Володимирівна,
*здобувач вищої освіти спеціальності 015 «Професійна освіта (Технологія виробництва і переробка продуктів сільського господарства)»,
Миколаївський національний аграрний університет*

Білик Євген Михайлович,
*здобувач вищої освіти спеціальності 015 «Професійна освіта (Технологія виробництва і переробка продуктів сільського господарства)»,
Миколаївський національний аграрний університет*

В умовах реформування системи освіти в Україні особливої ваги набуває проблема, пов'язана з прагненням сучасної молоді знайти місце рівноправного партнера у суспільних процесах, які протікають швидко і вимагають від них одночасно високого рівня загальної підготовки й ґрунтовних знань в обраній сфері професійної діяльності[1]. У сучасному суспільстві молодь не може успішно реалізувати свої соціально-професійні орієнтації без сприяння інститутів системи освіти. Такі заклади не тільки транслиують підростаючому поколінню обсяг знань і передають спеціальні вміння, а також і формують життєві орієнтації, установи та трудові навички, зокрема – вибір майбутньої професії, продовження освіти й професійну підготовку.

Одним із пріоритетних завдань сучасної системи освіти є організація роботи з учнівською молоддю щодо усвідомленого професійного самовизначення[2]. В основу профорієнтаційної діяльності покладено такі принципи:

- комплексний характер профорієнтаційних послуг (організація профорієнтаційної діяльності повинна здійснюватись в соціально-економічному, психолого-педагогічному, медико-фізіологічному та професійному напрямках для забезпечення різнобічної готовності молодої людини до вибору професії);

- узгодження інтересів особи та суспільства через ринок праці;

- діяльнісний підхід до визначення професійної придатності;

- рівні можливості отримання профорієнтаційних послуг громадянами України незалежно від місця роботи чи навчання, віку, статі, національності, релігійних переконань;

- доступність професійної та іншої інформації стосовно можливостей вибору чи зміни професії, форм навчання та працевлаштування;

- добровільність і безкоштовність отримання профорієнтаційних послуг усіма групами населення на гарантованому державному рівні;
- конфіденційний і рекомендований характер висновків профконсультацій і профдобору, додержання працівниками профорієнтаційних норм професійної етики;
- взаємозв'язок школи, сім'ї, виробництва і громадськості в здійсненні профорієнтаційних заходів[3];
- систематичність і наступність у профорієнтації.

Профорієнтаційна робота з учнями – один із головних аспектів виховної роботи, спрямованої на підготовку учнів до свідомого вибору професії[3], визначення свого місця у суспільстві. У закладах вищої освіти профорієнтаційну роботу з учнями покликані проводити викладачі. Така робота організовується з урахуванням вікових та індивідуально-психологічних особливостей учнів, їхніх нахилів, інтересів, задатків та готовності до певних видів діяльності.

Особливість профорієнтаційної роботи полягає в добровільній участі у ній (учні обирають профіль занять за інтересами), суспільній спрямованості (зміст діяльності відповідає потребам суспільства), ініціативності, самодіяльності учнів (врахування бажання дітей, їх пропозицій). Система профорієнтаційної роботи дозволяє всебічно ознайомити учнів зі світом професій, усвідомити важливе значення кожної з них та необхідність правильного вибору.

Організація профорієнтаційної роботи у 10-11 класах полягає у вивченні наукових основ вибору професії, її класифікаційних ознак, вимог професій до людини, основних професійно важливих якостей, правил вибору професії. Старшокласники мають уявити для себе важливість здобуття конкретної професії, вимоги з власними можливостями та кон'юнктурою ринку праці. Завданням закладів вищої освіти є створення умов для випробування можливостей учнів у різних видах трудової діяльності (консультації щодо вибору професії, проведення тренінгів, майстер-класів, профі-стартів).

Учні старших класів потребують розширення, поглиблення та систематизації знань про професії. У зв'язку з цим основними напрямками профорієнтаційної роботи з учнями є: формування та розвиток в учнів стійких професійних інтересів до тієї чи іншої професії, надання професійної консультації.

Отже, ефективність організації профорієнтаційної діяльності полягає у використанні педагогом активних форм та методів роботи. Залежно від мети, завдань та змісту їх поділяють на:

- інформаційно-просвітницькі, у ході яких вихованцям розповідається про канали працевлаштування, умови прийому на роботу і навчання, надається інформація про світ професій та вимоги, які ставляться до людини;

- діагностичні, які спрямовані на вивчення особистості учня, його інтересів, нахилів, здібностей з метою виявлення їх відповідності обраній професії.

Список використаних джерел:

1. Веліховська А. Розвиток професіоналізму вчителів засобами мережних технологій: соціально-педагогічний сервіс / А. Веліховська // Нова педагогічна думка. - 2014. - № 2. - С. 170-173. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/3777>.

2. Літвінчук С. Б. Модульно-компетентні аспекти процесу навчання відповідно до вимог болонського процесу / С. Б. Літвінчук // Розвиток українського села – основа аграрної реформи в Україні : матеріали причорноморської регіональної науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу, м. Миколаїв, 25 - 27 квітня 2018 р. – Миколаїв : МНАУ, 2018. – С. 88-102. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/3895>.

3. Літвінчук С. Б. Професійна спрямованість навчання у закладах вищої освіти в контексті Болонського процесу / С. Б. Літвінчук // Розвиток українського села – основа аграрної реформи в Україні : тези доповідей Причорноморської регіональної науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу, 17-19 квітня 2020 р., м. Миколаїв. – Миколаїв : МНАУ, 2020. – С. 81-84. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7011>.

*Науковий керівник - старший викладач Курепін В.М.
Миколаївський національний аграрний університет*